

NEUVOSTON PÄÄTÖS (EU) 2017/985,**annettu 8 päivänä elokuuta 2016,****Portugalille esitettävästä vaatimuksesta toteuttaa liiallisen alijäämän tilanteen korjaamiseksi tarpeellisina pidettäviä alijäämää pienentäviä toimenpiteitä**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 126 artiklan 9 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 126 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on vältettävä liiallisia julkisen talouden alijäämiä.
- (2) Vakaus- ja kasvusopimuksen tavoitteena on terve julkinen talous, jolla pyritään vahvistamaan hintavakauden edellytyksiä ja saavuttamaan uusien työpaikkojen syntyä edistävä vahva ja kestävä kasvu. Vakaus- ja kasvusopimukseen neuvoston asetus (EY) N:o 1467/97 ⁽¹⁾, joka on annettu edistämään julkisen talouden liiallisten alijäämien pikaista korjaamista.
- (3) Neuvosto päätti 2 päivänä joulukuuta 2009 SEUT 126 artiklan 6 kohdan nojalla, että Portugalissa on liiallinen alijäämä, ja antoi SEUT 126 artiklan 7 kohdan ja asetuksen (EY) N:o 1467/97 3 artiklan nojalla suosituksen, jonka mukaan liiallinen alijäämä olisi korjattava viimeistään vuonna 2013. Neuvosto myönsi Portugalille rahoitustukea sen jälkeen, kun maan viranomaiset olivat pyytäneet rahoitustukea unionilta, euroa valuuttanaan käyttäviltä jäsenvaltioilta ja Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF) ⁽²⁾. Komissio ja Portugalin viranomaiset allekirjoittivat 17 päivänä toukokuuta 2011 erityisiä talouspoliittisia ehtoja koskevan yhteisymmärryspöytäkirjan, jäljempänä 'yhteisymmärryspöytäkirja'. Neuvosto on sen jälkeen antanut Portugalille SEUT 126 artiklan 7 kohdan nojalla kaksi uutta suositusta (9 päivänä lokakuuta 2012 ja 21 päivänä kesäkuuta 2013), joista ensimmäisessä määräaikaan liiallisen alijäämän korjaamiselle pidennettiin vuoteen 2014 ja toisessa vuoteen 2015. Molemmissa suosituksissa neuvosto katsoi, että Portugali oli toteuttanut tuloksellisia toimia, mutta odottamattomat taloudelliset tapahtumat olivat vaikuttaneet erityisen epäsuotuisasti julkiseen talouteen ⁽³⁾.
- (4) Neuvosto päätti SEUT 126 artiklan 8 kohdan mukaisesti 12 päivänä heinäkuuta 2016, että Portugali ei ollut toteuttanut tuloksellisia toimia 21 päivänä kesäkuuta 2013 annetun neuvoston suosituksen johdosta.
- (5) Jos asetuksen (EY) N:o 479/2009 nojalla annetut seurantatiedot osoittavat, että osallistuva jäsenvaltio ei ole korjannut liiallista alijäämäänsä määräajassa, joka on asetettu SEUT 126 artiklan 7 kohdan nojalla annetuissa suosituksissa, neuvoston olisi tehtävä välittömästi päätös SEUT 126 artiklan 9 kohdan nojalla.
- (6) Komission kevään 2016 talousennusteessa Portugalin talouden odotetaan hieman elpyvän. Vuonna 2016 reaalisena BKT:n ennustetaan kasvavan 1,5 prosenttia kuten vuonna 2015, mikä johtuu pääasiassa kotimaisesta kysynnästä makrotalouden epätasapainojen pysyessä edelleen suurina. Yksityisen kulutuksen odotetaan menettävän vauhtiaan vuonna 2016, mikä johtuu välillisten verojen korottamisesta ja energianhintainflaation hienoisesta kiihtymisestä. Kestokulutushyödykkeiden kulutuksen vahva elpyminen vuoden 2015 ensimmäisellä puoliskolla ei ennusteiden mukaan jatku keskipitkällä aikavälillä, sillä korkeana jatkuvan työttömyyden ja velkatason ennustetaan lisäävän kotitalouksien säästöpainetta. Yritysten investoinnit hidastuivat huomattavasti jo vuoden 2015 jälkipuoliskolla, eikä niiden odoteta palaavan lähiaikoina aikaisemmalle kasvuasteelle huolimatta suhteellisen korkeasta kapasiteetin käyttöasteesta. Kokonaisinvestointien odotetaan vauhdittuvan jonkin verran vuonna 2017 EU:n rakennerahastojen ja kohentuneiden rahoitusehtojen tuella. Viennin ennustetaan kasvavan ulkomaisen kysynnän kasvun myötä, mutta tuonnin odotetaan edelleen olevan vientiä voimakkaampaa. Tämän

⁽¹⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 1467/97, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1997, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä (EYVL L 209, 2.8.1997, s. 6).

⁽²⁾ Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2011/344/EU, annettu 30 päivänä toukokuuta 2011, unionin Portugalille myöntämästä rahoitustuesta (EUVL L 159, 17.6.2011, s. 88).

⁽³⁾ Kaikki asiakirjat, jotka liittyvät Portugalin liiallista alijäämää koskevaan menettelyyn, ovat osoitteessa: http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/deficit/countries/portugal_en.htm

seurauksena nettokaupan vaikutuksen BKT:n kasvuun ennustetaan pysyvän hieman negatiivisena mutta kuitenkin huomattavasti vähemmän kuin vuonna 2015. YKHI-inflaation odotetaan kasvavan 0,7 prosenttiin vuonna 2016, mikä johtuu pääasiassa välillisten verojen korotuksista. Vaikka näkymiin kohdistuvat riskit ovat kasvaneet kevään talousennusteen julkaisemisen jälkeen, tiedot vuoden 2016 ensimmäiseltä neljännekseltä ja toisen neljänneksen alustavat tiedot vahvistavat talousennusteen näkymät loppuvuoden osalta.

- (7) Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämän odotetaan supistuvan 2,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2016. Maaliskuun 31 päivänä 2016 voimaan tullessa vuoden 2016 talousarviossa alijäämätavoitteeksi on asetettu 2,2 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja tavoite vahvistettiin vuoden 2016 vakausohjelmassa. Hallituksen tavoitteen ja komission ennusteen välinen ero johtuu komission vähemmän optimistisesta makrotalouden skenaariosta, joka johtaa pienempiin verotuloihin ja suurempiin sosiaalimenoihin, ja komission varovaisemmista arvioista, jotka koskevat tiettyjen vakauttamistoimenpiteiden tuottoja, erityisesti välituotekäytön ja muiden juoksevien menojen suunniteltuja säästöjä. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämän ennustetaan supistuvan 2,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2017. Ennustettu parannus perustuu suurelta osin alijäämää supistavaan kertaluonteiseen toimenpiteeseen, joka liittyy vapautuviin Banco Privado Português (BPP) -pankin pankkitakauksiin ja jonka arvo on noin ¼ prosenttia suhteessa BKT:hen. Kun tämä kertaluonteinen talousarviovaikutus otetaan huomioon, alijäämän ennustetaan olevan 2,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017. Vuoden 2016 talousarviossa ja vuoden 2016 vakausohjelmassa esitettyjen toimenpiteiden tuottoja koskevan komission arvion perusteella rakenteellisen alijäämän odotetaan komission kevään 2016 talousennusteessa kasvavan ¼ prosenttia suhteessa BKT:hen vuosittain vuosina 2016 ja 2017.
- (8) Julkisen talouden bruttovelka suhteessa BKT:hen on pysynyt pitkälti vakaana vuosina 2013–2015, ja se oli 129,2 prosenttia vuonna 2013, 130,2 prosenttia vuonna 2014 ja 129,0 prosenttia vuonna 2015. Kun otetaan huomioon merkittävät velkaa vähentävät velkakannan korjauserät vuonna 2016 ja jatkuneet peruslyijäämät, komission kevään 2016 talousennusteessa velkasuhteen arvioidaan supistuvan 126 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja 124,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2017. Portugalilla ei vaikuta olevan huomattavia julkisen talouden rahoituspaineen riskejä lyhyellä aikavälillä, mutta lyhyen aikavälin haasteita ei kuitenkaan voida sulkea pois (ne johtuvat julkisesta brutto- ja nettovelasta, bruttorahoitustarpeesta, ulkomaisesta nettovarallisuus- asemasta ja järjestämättömien lainojen osuuden tai pankkijärjestelmän yleisten pääomatarpeiden suuruudesta ja muutoksista). Keskipitkällä aikavälillä riskit vaikuttavat kuitenkin merkittävästi, kun otetaan huomioon suuri velkakanta ja velkasuhteen suuri herkkyys mahdolliselle korkojen nousulle ja negatiivisille nimelliskasvun häiriöille. Pitkällä aikavälillä kestävyysriskit näyttävät vähäisiltä aiemmin toteutettujen eläkeuudistusten vuoksi, kunhan riittävä rakenteellinen perusjäämä säilytetään johdonmukaisesti.
- (9) Vuoden 2016 talousarvioon otettujen finanssipoliittisten toimenpiteiden odotetaan supistavan julkisen talouden alijäämän alle 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2016 Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan turvamarginaali perussopimuksessa määrättyyn viitearvoon on kuitenkin pieni. Kun otetaan huomioon kokonais- talouden ja julkisen talouden kehitykseen liittyvät merkittävät epävarmuustekijät, korjausvuodeksi suositeltavat julkisen talouden tavoitteet olisi asetettava selvästi alle perussopimuksen viitearvon, joka on 3 prosenttia suhteessa BKT:hen, jotta varmistetaan liiallisen alijäämän tilanteen kestävä korjaaminen vaaditussa määräajassa.
- (10) Asetuksen (EY) N:o 1467/97 5 artiklan mukaan SEUT 126 artiklan 9 kohdan nojalla annettavassa päätöksessään, jossa vaaditaan toteuttamaan alijäämää pienentäviä toimenpiteitä, neuvosto pyytää kyseistä jäsenvaltiota saavuttamaan vuotuiset julkisen talouden tavoitteet, jotka vaatimuksen perustana olevan ennusteen mukaan johtavat suhdannekorjatun rahoitusaseman, kertaluonteiset ja väliaikaiset toimenpiteet pois lukien, vuotuisen vähimmäisparannukseen, jonka vertailuarvona on vähintään 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Koska kyseinen päätös annetaan vuoden loppupuolella ja ottaen huomioon komission kevään talousennusteessaan esittämät arviot, olisi perusteltua vaatia, että rahoitusasema pysyy muuttumattomana vuonna 2016, jotta muodostetaan riittävä turvamarginaali liiallisen alijäämän korjaamiselle kestävällä tavalla.
- (11) Sen vuoksi uskottava ja kestävä sopeutusura edellyttäisi, että Portugali saavuttaa julkisen talouden alijäämän, joka on 2,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016, mikä vastaa muuttumatonta rakenteellista rahoitusasemaa suhteessa vuoteen 2015. Näissä julkisen talouden tavoitteissa otetaan huomioon tarve tasapainottaa kerrannaisvai- kutuksia, joita vakauttamistoimenpiteiden vaikutus talouden toimeliaisuuteen aiheuttaa taloudelle laajemmin.
- (12) Ehdotetun sopeutusuran mukainen alijäämätavoite ei sisällä vuoden 2016 jälkipuoliskolla mahdollisesti toteutettavien pankkien tukitoimenpiteiden mahdollista välitöntä vaikutusta julkiseen talouteen. Tämä johtuu suuresta epävarmuudesta, joka liittyy näiden toimenpiteiden tehokkaaseen toteuttamiseen ja tilastointiin ja näin ollen myös mahdolliseen vaikutukseen, joka niillä on alijäämään ja velkaan. Mahdollisilla pankkisektorin tukitoimenpiteillä olisi pyrittävä rajoittamaan julkiseen talouteen kohdistuva vaikutus mahdollisimman pieneksi velkakestävyuden varmistamiseksi.

- (13) Ehdotetun sopeutusuran mukaisten julkisen talouden tavoitteiden saavuttamiseksi on tarpeen toteuttaa uusia vakauttamistoimenpiteitä, joiden arvioitu vaikutus on 0,25 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016, myös koska komission kevään 2016 talousennusteen mukaan rakenteellinen rahoitusasema heikkenee. Erityisesti Portugalin on toteutettava vuoden 2016 talousarvioon sisältyvät toimenpiteet sekä tavaroiden ja palvelujen julkisten hankintojen aiheuttamien menojen valvontamekanismi, jota korostetaan tällä hetkellä vuoden 2016 vakausohjelmassa. Näitä säästöjä olisi täydennettävä muilla rakenteellisilla toimenpiteillä, jotka voisivat keskittyä tulopuoleen ja joiden tavoitteena olisi lisätä välillisen verotuksen tuottoa laajentamalla veropohjaa ja vähentämällä verotuksia. Yhtenä keinona saavuttaa tämä tavoite voisi olla se, että mukautetaan alennettujen alv-kantojen edelleen laajaa käyttöä.
- (14) Lisäksi Portugalin olisi vahvistettava rakenneuudistuksia, joilla parannetaan kilpailukykyä ja pitkän aikavälin kestävää kasvua, niiden neuvoston suositusten mukaisesti, joita Portugalille on osoitettu talouspolitiikan eurooppalaisen ohjauksen yhteydessä ja jotka koskevat erityisesti sen liiallisen makrotalouden epätasapainon korjaamista. Erityisesti uudet finanssipoliittiset rakennetoimenpiteet ovat tarpeen, jotta voidaan lisätä Portugalin julkisen talouden häiriönsietokykyä. Julkisen talouden kehystä koskevan tarkistetun lain ja sitoumusten valvontaa koskevan lain oikea-aikainen ja tiukka täytäntöönpano sekä veronkannon ja menojen valvonnan lisäparannukset voivat edistää merkittävästi terveen julkisen talouden rahoitusaseman saavuttamista ja ylläpitämistä. Portugalin olisi esitettävä selkeä aikataulu ja toteutettava toimenpiteet, joilla hoidetaan maksurästit kokonaisuudessaan ja parannetaan terveydenhuoltojärjestelmän tehokkuutta, vähennetään eläkejärjestelmän riippuvuutta talousarviosta tehtävistä varainsiirroista ja varmistetaan valtionyhtiöiden uudelleenjärjestelystä saatavat julkisen talouden säästöt.
- (15) SEUT 126 artiklan 9 kohdan mukaan neuvosto voi pyytää kyseisen määräyksen mukaisen vaatimuksen esittämistä koskevan päätöksensä yhteydessä kyseistä jäsenvaltiota antamaan tietyn aikataulun mukaisesti kertomuksia mukauttamispyrkimyksistään. Asetuksen (EY) N:o 1467/97 5 artiklan 1a kohdan mukaan tässä jäsenvaltion laatimassa selvityksessä olisi esitettävä julkisia menoja ja tuloja koskevat tavoitteet ja täsmennettävä sekä meno- että tulopuolen finanssipoliittiset toimenpiteet ja tiedot erityisten neuvoston suositusten perusteella toteutettavista toimista. Jotta tähän päätökseen sisältyvien suositusten määräajan ja liiallisen alijäämän korjaamiseksi asetetun määräajan noudattamisen valvonta olisi helpompaa, Portugalin olisi esitettävä tällainen selvitys ennen 15 päivää lokakuuta 2016 samanaikaisesti vuoden 2017 alustavan talousarviosuunnitelmansa kanssa.
- (16) Samaan määräaikaan eli 15 päivään lokakuuta 2016 mennessä Portugalin olisi myös esitettävä talouskumppanuusohjelma Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 473/2013 ⁽¹⁾ 9 artiklan 1 kohdan ja 17 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Talouskumppanuusohjelmassa olisi kuvattava kansallisen uudistusohjelman ja vakausohjelman jatkoksi politiikkatoimenpiteet ja rakenneuudistukset, jotka ovat tarpeen liiallisen alijäämän korjaamiseksi tehokkaasti ja pysyvästi, ja jossa on otettu täysimääräisesti huomioon neuvoston suositukset, jotka koskevat talous- ja työllisyyspolitiikkojen yhdenmukaisuuden suuntaviivojen täytäntöönpanoa.
- (17) Portugalin olisi myös annettava asetuksen (EU) N:o 473/2013 10 artiklan mukaisesti komissiolle ja talous- ja rahoituskomitealle selvitys komission delegoidussa asetuksessa (EU) N:o 877/2013 ⁽²⁾ säädettyjä vaatimuksia noudattaen. Selvitys olisi toimitettava ensimmäisen kerran viimeistään 15 päivänä tammikuuta 2017 ja sen jälkeen kolmen kuukauden välein,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Portugalin on lopetettava nykyinen julkisen talouden liiallisen alijäämän tilanne viimeistään vuonna 2016.
2. Portugalin on supistettava julkisen talouden alijäämä 2,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2016. Tässä tavoitteessa ei oteta huomioon mahdollisen pankkituen suoraa vaikutusta. Tämä julkisen talouden alijäämän parantuminen vastaa komission kevään 2016 talousennusteen mukaista rakenteellisen rahoitusaseman pysymistä muuttumattomana vuoteen 2015 verrattuna. Portugalin on myös käytettävä kaikki satunnaistuotot nopeuttamaan alijäämän ja velan supistamista.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 473/2013, annettu 21 päivänä toukokuuta 2013, alustavien talousarviosuunnitelmien seuranta ja arviointia sekä euroalueen jäsenvaltioiden liiallisen alijäämän tilanteen korjaamisen varmistamista koskevista yhteisistä säännöksistä (EUVL L 140, 27.5.2013, s. 11).

⁽²⁾ Komission delegoitu asetus (EU) N:o 877/2013, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2013, Alustavien talousarviosuunnitelmien seuranta ja arviointia sekä euroalueen jäsenvaltioiden liiallisen alijäämän tilanteen korjaamisen varmistamista koskevista yhteisistä säännöksistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 473/2013 täydentämisestä (EUVL L 244, 13.9.2013, s. 23).

3. Niiden säästöjen lisäksi, jotka on jo otettu huomioon komission kevään 2016 talousennusteessa, Portugalin on hyväksyttävä ja toteutettava kokonaisuudessaan vakauttamistoimenpiteet, jotka vastaavat 0,25 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016. Erityisesti Portugalin on toteutettava kokonaisuudessaan vuoden 2016 talousarvioon sisältyvät vakauttamistoimenpiteet, mukaan lukien tavaroiden ja palvelujen julkisista hankinnoista aiheutuvien menojen lisävalvonta, jota korostetaan vakaushjelmassa. Portugalin on täydennettävä kyseisiä säästöjä rakenteellisilla lisätoimenpiteillä saavuttaakseen suositellun rakenteellisen sopeutuksen.

4. Portugalin on oltava valmis hyväksymään uusia toimenpiteitä, jos julkisen talouden suunnitelmiin liittyvät riskit toteutuvat. Julkisen talouden rahoitusaseman pysyvä paraneminen on varmistettava julkisen talouden vakauttamistoimenpiteillä kasvua edistävällä tavalla.

5. Jotta varmistetaan julkinen talouden kestävä paraneminen, Portugalin on pantava tiukasti täytäntöön julkisen talouden kehystä koskeva laki ja sitoumusten valvontaa koskeva laki sekä parannettava edelleen veronkantoa ja menojen valvontaa. Portugalin on esitettävä selkeä aikataulu ja toteutettava toimenpiteet, joilla hoidetaan maksurästit kokonaisuudessaan ja parannetaan terveydenhuoltojärjestelmän tehokkuutta, vähennetään eläkejärjestelmän riippuvuutta talousarviosta tehtävistä varainsiirroista ja varmistetaan valtionyhtiöiden uudelleenjärjestelystä saatavat julkisen talouden säästöt.

2 artikla

Neuvosto vahvistaa 15 päivän lokakuuta 2016 määräajaksi, johon mennessä Portugalin on toteutettava tuloksellisia toimia ja esitettävä selvitys neuvostolle ja komissiolle tämän päätöksen perusteella toteutetuista toimista. Tässä selvityksessä on esitettävä julkisia menoja ja tuloja koskevat tavoitteet ja täsmennettävä meno- että tulopuolen harkinnanvaraiset toimenpiteet sekä esitettävä tiedot 1 artiklan 5 kohdan mukaisesti toteutettavista toimista.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu Portugalin tasavallalle.

Tehty Brysselissä 8 päivänä elokuuta 2016.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
M. LAJČÁK